

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av grundskolelagen samt till lag om ändring av 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att grundskolelagen samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall ändras.

Det föreslås att det sätt att beräkna statsandelarna till kommunerna för grundskolans driftskostnader vilket grundar sig på det kalkylerade timantalet för undervisningen, dvs. på timresursen, skall ersättas med ett system i vilket statsandelarna graderas med hjälp av ett nyckeltal för kommunerna vilket anger grundskolans struktur och beskriver sättet att ordna undervisningen. Sättet att beräkna nyckeltalet skall vara enklare och klarare än beräknings-sättet för timresursen.

När nyckeltalet per kommun räknas ut skall faktorer som att kommunen driver ett högsta-dium, att det finns lågstadieskolor med ett lågt elevantal och att den enda högstadieskolan i

kommunen med samma undervisningsspråk har ett lågt elevantal beaktas som höjande på statsandelsbeloppet. Dessutom tas hänsyn till antalet elever som får specialundervisning.

De högre driftskostnaderna för grundskolorna i svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner och kommuner på samernas hembygdsområde beaktas genom en höjning av det enhetspris som ligger till grund för statsandelen med ett procenttal om vilket stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Dessutom kan undervisningsministeriet av särskilda skäl även i andra fall på ansökan höja enhetspriset per kommun.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 1995. Lagarna skall första gången tillämpas när statsandelarna för år 1996 fastställs.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Statsandelsreformen

Systemet att finansiera undervisnings- och kulturverksamhet reformerades vid ingången av 1993 som en del av totalreformen i det kommunala statsandelssystemet. I reformen ändrades statsandelsgrunderna genomgående till kalkylerade och bindningen till ändamålet slopades. Statsandelsgrunderna och de statsandelsbelopp som beräknas enligt dem fastställs årligen i förskott. De beslut som kommunerna under räkenskapsåret fattar om olika statsandelsberättigande funktioner inverkar inte på

statsandelarnas eller hemkommunsandelarnas belopp.

Om beräkningen av statsandelarna och elevernas hemkommunsandelar inom undervisnings- och kulturverksamhet stadgas i lagen (705/92) och förordningen (820/92) om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagarna om de olika skolformerna, de s.k. läroanstaltslagarna. För grundskolans del ingår stadgandena i grundskolelagen (476/83) och i grundskoleförordningen (718/84)

Som statsandelsgrund för undervisnings- och kulturverksamhetens driftskostnader används nyckelord som beskriver omfattningen av olika funktioner. Sådana är elevantalet, invånaranta-

let i kommunen, antalet årsverken och de belopp som fastställts för dem, dvs. enhetspriserna. Enhetspriserna för grundskolan, gymnasiet, yrkesläroanstalterna och musikhögreanstalterna beräknas enligt läroanstaltsform vart fjärde år till huvudmännen för läroanstalterna på basis av totalkostnaderna i hela landet under föregående år. Ärligen beaktas vidare omfattningen på och arten av statsandelsuppgifterna samt de uppskattade förändringarna i kostnadsnivån. På basis av de beräknade totalkostnaderna enligt läroanstaltsform samt verksamhetens omfattning och art samt förändringarna i kostnadsnivån fastställer statsrådet ärligen de genomsnittliga beloppen för enhetspriserna.

Enligt de genomsnittliga beloppen och de graderingsfaktorer för statsandelarna som stadgats enligt läroanstaltsform fastställer undervisningsministeriet ärligen de kommunvisa enhetspriserna på förhand. I grundskolan beaktas vid beräkningen av de kommunvisa enhetspriserna det kalkylerade antalet undervisningstimmar per elev, dvs. timresursen, om skolan driver ett högstadium, språkförhållandena i kommunen och befolkningstätheten. Enligt finansieringsstadgandena skall de kommunvisa enhetspriserna bestämmas så att de belopp, som fås när man multiplicerar de kommunvisa enhetspriserna med antalet elever i kommunens grundskolor och skolor som ersätter grundskolan, sammanlagt motsvarar totalkostnaderna.

1.2. Beräkning av timresursen i grundskolan

Om beräkningen av timresursen i grundskolan stadgas i 31 och 31 a—31 c §§ grundskolelagen och i 45 och 82 §§ grundskoleförordningen.

Enligt 31 § grundskolelagen utgörs det timantal som ligger till grund för beräkning av statsandelen för grundskolans driftskostnader av det i enlighet med 31 a—31 c §§ uträknade timantalet för lågstadiet, högstadiet, specialundervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan höja timantalet.

Det kalkylerade timantalet på lågstadiet bestäms enligt 31 a § 1 mom. för varje rektors- och klasslärartjänst beräknad på basis av skolans elevantal. Om det minimiantal elever som

ligger till grund för de kalkylerade tjänsterna stadgas i 82 § grundskoleförordningen. Antalet tjänster bestäms graderade enligt elevantalet. En kalkylerad tjänst förutsätter att det finns minst 13 elever i skolan, två tjänster att det finns 20 elever, tre tjänster att det finns 40 elever, fyra tjänster att det finns 80 elever och så vidare med intervaller stadgade genom förordning ända till skolor med 250 elever. När det är fråga om större skolor än 250 elever finns det i skolan en tjänst för varje påbörjat antal om 25 elever i första och andra årskursen och en tjänst för varje påbörjat antal om 32 elever i de högre årskurserna. Paragrafen innehåller dessutom specialstadganden för beräkning av tjänsterna i mindre skolor med högst fyra lärare, om skolans elevantal sjunker, om beräkning av lärartjänsterna i skolor med främmande undervisningsspråk, med samiska som undervisningsspråk och med undervisning på samiska.

Timantalet på högstadiet räknas enligt lagens 31 a § 2 mom. per skolans årskurs och per elev. Paragrafen innehåller specialstadganden om hur timantalen i mindre och större högstadier skall beräknas.

I 31 b § grundskolelagen stadgas om det kalkylerade timantalet för specialundervisning, sjukhusundervisning, klubbverksamhet och särskilda uppgifter som åläggs lärarna. Timmarna bestäms per kommun, skola och per elev som får specialundervisning i klass. Till timantalet läggs en i paragrafen fastställd procentsats för det sammanlagda antalet timmar på lågstadiet och högstadiet. I 3 mom. ingår ett specialstadgande om beräkning av timantalet i skolor som ersätter grundskolan.

Enligt 31 c § grundskolelagen ökas det kalkylerade timantalet för påbyggadsundervisning, förskoleundervisning, undervisning i två eller flera främmande språk som gemensamt ämne, undervisning på främmande språk, frivilliga ämnen, undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket och undervisning i samiska som valbart ämne. Om förhöjningarna stadgas i 45 § grundskoleförordningen.

I tvåspråkiga kommuner räknas timantalet särskilt för bägge språkgrupperna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner är det kommunvisa timantalet enligt 31 b § grundskolelagen det dubbla.

Enligt 1 § förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet bestäms

det enhetspris som läggs till grund för statsandelen enligt det kalkylerade antalet undervisningstimmar den 20 september det år då enhetspriset bestäms. För bestämmande av enhetspriset för nästa år meddelar kommunen det kalkylerade timantalet och elevantalet före utgången av september.

1.3. Bedömning av stadgandena om timresursen

Nuvarande stadganden om timresursen i grundskolan har visat sig vara svåra att tillämpa och kan vara föremål för tolkningar. I kommunernas meddelanden har det funnits rikligt med felaktigheter, som lett till att statsandelarna senare rättats till.

Stadgandenas plats i grundskolelagens kapitel som gäller arbetstid och undervisning samt sättet att skriva dem har lett till att man inte förstått vad stadgandena går ut på. I praktiken har de inte alltid hållits endast som normer för att räkna ut statsandelen, utan de har tolkats även så att de stadgar om mängden undervisning i grundskolan och på lågstadiet även om antalet tjänster per skola. För sin del har detta lett till att resurserna för undervisning i kommunerna inte har inriktats på ett förnuftigt sätt med tanke på helheten.

Timresursen i kommunerna har stor inverkan på enhetsprisets belopp. Enligt nu gällande stadganden har timresursen som lägst varit 1,33 timmar per elev och som högst 4,32 timmar. De enhetspriser som ligger till grund för statsandelen varierar från ca 12 000 mark till 56 400 mark. Kostnadsbesparingarna på grund av indragna skolor och andra inskränkningar i skolnätet gagnar till största delen staten beroende på nu gällande stadganden om timresursen och sättet att beräkna enhetspriserna. I vissa fall har denna mekanism för att bestämma statsandelarna kunnat leda till att det kommunen går miste om i statsandel är större än den besparing som kommunen gjort tack vare indragning av en skola. Stadgandena om finansiering bör vara neutrala så till vida att de inte avgör skolnätets struktur utan att besluten fattas med hänsyn till den funktionella ändamålsenligheten.

Som helhet är stadgandena om grundskolans timresurs otillfredsställande. Avvikelse mellan kommunerna i fråga om grundskolans kostnader bör beaktas genom enklare beräkningsmekanismer. De ändringar som görs i

grundskolnätet får inte leda till så stora förändringar i enhetspriserna och statsandelarna som för närvarande.

2. Föreslagna ändringar

Förfarandet när det gäller att bestämma de på timresursen baserade statsandelarna för grundskolans driftskostnader föreslås bli ersatt med ett system där statsandelarna graderas enligt ett nyckeltal som beskriver grundskolans struktur och sättet att ordna undervisningen. Sättet att beräkna nyckeltalet skall vara enklare och klarare än att beräkna timresursen. Om sättet att beräkna nyckeltalet intas ett stadgande i en ny 84 d § som fogas till grundskolelagen.

Avsikten med nyckeltalet är att skilja på kommunerna i fråga om skolnätet och sättet att ordna undervisningen. Nyckeltalet beskriver kommunens relativa ställning i förhållande till andra kommuner. Det sammanlagda grundskoleutgifterna i hela landet delas enligt dessa nyckeltal.

Nyckeltalet bestäms per elev. Ju större nyckeltalet är desto större blir kommunens relativa andel av de riksomfattande statsandelarna för grundskolan. När nyckeltalet skall bestämmas beaktas de mest betydande faktorerna som förorsakar kostnadsavvikelse i kommunerna. Enligt förslaget tas hänsyn till om kommunen har ett högstadium, om kommunen har mindre lågstadieskolor, om kommunen har en enda mindre högstadieskola och specialundervisningens omfattning.

I förslaget görs inga ingrepp i sättet att beräkna de genomsnittliga enhetsprisen eller de riksomfattande totalkostnader som utgör grunden för statsandelen. Sålunda täcker de kommunvisa enhetspriser som bestäms på det nya sättet alla de kostnader som föranleds av undervisningen i grundskolan och funktionerna i samband med den och som omfattas av det nuvarande systemet som baserar sig på timresursen. Vid bestämmandet av enhetspriserna tas fortfarande hänsyn till de kostnader som föranleds av undervisningen i grundskolans låg- och högstadium inklusive ett omfattande språkprogram och elevhandledningen, kostnaderna för specialundervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggnadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna.

Nyckeltalet för kommunen uträknas enligt de tal som bestäms per elev. Enligt 2 mom. är talet per elev 1,7. Talet är av samma storlek per lågstadie- och högstadieselev. I en kommun som saknar högstadieskola är talet dock 1,5. Nämnade tal förhöjs med stöd av paragrafens 3 mom. för varje elev som går i en lågstadieskola med under 80 elever och i kommuner med endast en högstadieskola med ett antal elever som understiger 180 samt för varje elev som får sådan specialundervisning som avses i 36 a § grundskolelagen. För mindre lågstadie- och högstadieskolor räknas förhöjningen enligt en glidande skala varvid det enligt gällande stadganden inte uppstår situationer där en förändring på en elev i antalet elever i extrema fall avsevärt påverkar enhetspriset i kommunen och statsandelens storlek. I fråga om specialundervisning är förhöjningen 1,8 per elev. Förhöjningen genomförs för de elever som enligt förfarandena i 36 a § har flyttats till specialundervisning. Det saknar betydelse, om undervisningen ordnas i specialklasser, i fristående specialklasser eller i samband med den övriga undervisningen. För en elev som får specialundervisning räknas enligt 4 mom. ingen förhöjning på grund av att skolan är en mindre skola. De elever som får specialundervisning räknas dock med när skolans storlek skall bestämmas.

Kommunens nyckeltal bestäms på angivet sätt som ett medeltal per elev.

Vid bestämmandet av nyckeltalet beräknas enligt 5 mom. de i paragrafen avsedda elevantalen enligt situationen den 20 september. På samma sätt som vid bestämmandet av finansieringen medräknas de elever som deltar i den egentliga undervisningen, men även de som deltar i förskole- och påbyggnadsundervisningen. Avvikande från nuvarande sätt att beräkna timresursen beaktas vid bestämmandet av nyckeltalet inte eleverna vid skolor som ersätter grundskolan. När statsandelen beviljas beaktas de elever som går i skolor som ersätter grundskolan på sedvanligt sätt.

Till kapitlet som gäller finansiering fogas en 84 d § som avser beräkning av nyckeltalet. På så sätt uppstår det inga oklarheter om stadgandets betydelse som norm för bestämmandet enbart av enhetspriset och därigenom statsandelens storlek. Genom lag upphävs nu gällande 31, 31 a—31 c §§. Genom en ändring i grundskoleförordningen upphävs vidare 45 och 82 §§.

Det föreslagna sättet att beräkna kommun-

ernas statsandelar baserat på nyckeltalet tar inte på samma sätt som nuvarande system hänsyn till de svenskpråkiga och de tvåspråkiga kommunernas och kommuneras i samernas hembygdsområden genomsnittligt högre driftskostnader i grundskolan. För att reformen inte skall förorsaka dessa kommuner genomsnittligt högre bortfall i statsandelarna föreslås att det enhetspris som ligger till grund för statsandelen i dessa kommuner skall höjas mer än för närvarande. Förhöjningen är fem procent för de svenskspråkiga eleverna och för de elever som deltar i undervisning på samiska. Ändringen genomförs i 12 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Till momentet fogas även ett stadgande enligt vilket undervisningsministeriet av särskilda skäl även i andra fall än på ansökan kan höja det kommunvisa enhetspriset. Stadgandet ersätter den i 31 § stadgade möjligheten att på ansökan höja kommunens timresurs. Vid bedömningen av förhöjningen beaktas kommunens grundskolnät i sin helhet samt kostnadsbelastningen på grund av grundskolan i förhållande till andra kommuner. Förhöjningen kommer i fråga närmast i skärgårdskommuner och kommuner där avstånden är stora mellan skolorna.

Avsikten med de ändrade stadgandena är att med tanke på statsfinansieringen skapa ett system som uppmuntrar till effektivisering av skolnätet. Skolnätets uppbyggnad bör dock även i framtiden bedömas enligt lokala förhållanden.

3. Propositionens verkningar

Reformen har inga verkningar på kostnadsfördelningen mellan stat och kommun. I propositionen görs inga ingrepp i det totala statsandelsbelopp som beviljas kommunerna för grundskolan.

Enligt utförda provberäkningar ändrar reformen inte nämnvärt fördelningen av statsandelarna mellan kommunerna. De genomsnittligt större förändringarna i vissa kommuner kan lindras genom att undervisningsministeriet höjer enhetspriserna för dessa kommuners grundskolor.

Eftersom grundande, indragning och sammanläggning av skolor även i framtiden ingår i kommunernas beslutanderätt kan verkningarna

av stadgeändringarna på grundskolornas antal och deras kostnader inte uppskattas.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen grundar sig på förslag av en arbetsgrupp tillsatt av undervisningsministeriet för timresursen (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 7:1995). I arbetsgruppen deltog företrädare för undervisningsministeriet, utbildningsstyrelsen, Finlands Kommunförbund, Undervisningssektorns Fackorganisation och Finlands Rektorer rf. Arbetsgruppen utförde även de kommunvisa provberäkningar som ligger till grund för reformen.

Förhandlingar om utkastet till proposition har förts separat med Finlands Kommunförbund och Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ.

5. Närmare stadganden och bestämmelser

Med anledning av att 31 och 31 a—31 c §§ grundskolelagen upphävs blir 45 och 82 §§ grundskoleförordningen onödiga. Avsikten är att de skall upphävas. De beslut undervisningsministeriet fattat med stöd av 31 § grundskolelagen om att höja det kalkylerade timantalet i kommunerna upphör att gälla när lagen träder i kraft. Kommunerna kan hos undervisningsministeriet ansöka om höjning av enhetspriset.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 1995. Lagarna tillämpas första gången när statsandelarna för 1996 skall bestämmas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av grundskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i grundskolelagen av den 27 maj 1983 (476/83) 31 och 31 a—31 c §§, sådana de lyder i lag av den 3 augusti 1992 (707/92), samt fogas till lagen en ny 84 d § som följer:

10 a kap.

Finansiering

84 d §

Vid beräkning av enhetspriserna för varje kommun enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet används ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen. Nyckeltalet beräknas på det sätt som stadgas nedan i form av ett medeltal av det per elev fastställda talen.

Det tal per elev som används vid beräkningen av nyckeltalet är 1,7. I en kommun som saknar högstadieskola är talet dock 1,5.

Det tal per elev som avses i 2 mom. höjs

1) för en elev som går i en lågstadieskola

med mindre än 80 elever, med ett tal som fås när skillnaden mellan talet 80 och elevantalet i skolan multipliceras med talet 0,02,

2) för en elev som går i kommunens enda högstadieskola med samma undervisningsspråk där elevantalet understiger 180 elever, med ett tal som fås när skillnaden mellan talet 180 och elevantalet i skolan multipliceras med talet 0,01, dock högst med talet 1,0, samt

3) för en elev som får sådan specialundervisning som avses i 36 a § med talet 1,8.

I fråga om de elever som avses i 3 mom. 3 punkten beaktas inte de förhöjningar som nämns i 1 och 2 punkten i samma mom.

Vid beräkningen av elevantal iakttas vad som stadgas med stöd av 20 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverk-

samhet (705/92). När nyckeltalet beräknas beaktas dock inte elever vid skolor som ersätter grundskolan.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1995. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) som följer:

12 §

Beräkning av enhetspriset för grundskolor

Enhetspriset per elev i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor. När enhetspriserna för kommunerna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det nyckeltal som beräknats enligt 84 d § grundskolelagen och beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalen i kommunernas grundskolor och i de skolor i kommunen som ersätter grundskolan sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner

höjs de kommunvisa enhetspriserna med fem procent i fråga om svenskspråkiga elever och i kommuner på samernas hembygdsområde med motsvarande procenttal i fråga om elever som deltar i undervisning på samiska. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl på ansökan höja kommunens enhetspris.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje kommun senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det nyckeltal som avses i 1 mom. När enhetspriserna bestäms för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som stadgas i 1 mom., beaktas huruvida ett högstadium finns.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1995.

Lagen tillämpas första gången när enhetspriserna för 1996 skall fastställas.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 24 maj 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Lag

om ändring av grundskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i grundskolelagen av den 17 maj 1983 (476/83) 31 och 31a—31c §§, sådana de lyder i lag av den 3 augusti 1992 (707/92), samt fogas till lagen en ny 84 d § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Det timantal som i kommunen skall användas vid beräkningen av statsandelen för grundskolans driftskostnader utgörs av det i enlighet med 31 a—31 c §§ uträknade timantalet för lågstadiet, högstadiet, specialundervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggnadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna. I en tvåspråkig kommun skall timantalet räknas särskilt för vardera språkgruppen. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan höja det timantal som avses i denna paragraf.

(upphävs)

I kommunens timantal enligt 1 mom. räknas också in de timmar som i tillämpliga delar enligt 31 a—31 c §§ beräknats för en i kommunen belägen skola som ersätter grundskolan.

31 a §

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans lågstadium är 28,5 timmar i veckan för varje rektors- och klasslärartjänst som på det sätt som anges genom förordning har beräknats på basis av skolans elevantal. När skolan räknat på det nämnda sättet har minst sju tjänster, skall det kalkylmässiga timantalet för varje tjänst höjas med två timmar i veckan.

(upphävs)

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans högstadium är 35 timmar i veckan per årskurs och dessutom 1,5 timmar i veckan för varje elev på högstadiet. Finns i en årskurs endast en basgrupp, är det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans högstadium dock sammanlagt 56 timmar i veckan samt, om en sådan basgrupp består av fler än 24 elever, 56 timmar i veckan

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och dessutom tre timmar i veckan för varje elev utöver det nämnda elevantalet. Om elevantalet på grundskolans högstadium uppgår till minst 525, är det kalkylmässiga timantalet med avvikelse från vad som sågs ovan sammanlagt 1,7 timmar i veckan per elev.

31 b

Det kalkylmässiga timantalet i veckan för grundskolans specialundervisning och sjukhusundervisning samt för grundskolans klubbverksamhet och sådana särskilda uppgifter som åläggs lärarna är sammanlagt 11 timmar per kommun samt 23,5 timmar per högstadieskola och 1 timme per lågstadieskola och specialskola samt 5 timmar per elev som enligt kommunens beslut får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. och 3,1 timmar per elev som enligt kommunens beslut får annan specialundervisning samt dessutom 10,9 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.

(upphävs)

I svenskspråkiga och i tvåspråkiga kommuner skall det veckotimantal som nämns i 1 mom. höjas med 11 timmar.

Det i denna paragraf angivna veckotimantal som beräknats för en skola som ersätter grundskolan utgör, med avvikelse från 1 och 2 mom., 23,5 timmar per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en högstadieskola och 1 timme per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en lågstadieskola samt 3,1 timmar per elev som enligt skolans beslut får specialundervisning och dessutom 7 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.

31 c §

Det kalkylmässiga timantalet för grundskolundervisningen ökas på det sätt som stadgas genom förordning, om i kommunen ges

(upphävs)

1) påbyggnadsundervisning som avses i 4 § 2 mom.,

2) förskoleundervisning som avses i 4 § 3 mom., i särskilda undervisningsgrupper,

3) såsom gemensamt ämne undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och i ett eller flera främmande språk,

4) sådan undervisning på främmande språk som avses i 25 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper,

5) undervisning i ett sådant frivilligt ämne som avses i 27 § 4 mom.,

Gällande lydelse

- 6) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket samt
 7) undervisning i samiska såsom valbart ämne för elever som är bosatta inom samernas hembygdsområde.

Föreslagen lydelse

10 a kap.

Finansiering

84 d §

Vid beräkning av enhetspriserna för varje kommun enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet används ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen. Nyckeltalet beräknas på det sätt som stadgas nedan i form av ett medeltal av det per elev fastställda talen.

Det tal per elev som används vid beräkningen av nyckeltalet är 1,7. I en kommun som saknar högstadieskola är talet dock 1,5.

Det tal per elev som avses i 2 mom. höjs

1) för en elev som går i en lågstadieskola med mindre än 80 elever, med ett tal som fås när skillnaden mellan talet 80 och elevantalet i skolan multipliceras med talet 0,02,

2) för en elev som går i kommunens enda högstadieskola med samma undervisningsspråk där elevantalet understiger 180 elever, med ett tal som fås när skillnaden mellan talet 180 och elevantalet i skolan multipliceras med talet 0,01, dock högst med talet 1,0, samt

3) för en elev som får sådan specialundervisning som avses i 36 a § med talet 1,8.

I fråga om de elever som avses i 3 mom. 3 punkten beaktas inte de förhöjningar som nämns i 1 och 2 punkten i samma mom.

Vid beräkningen av elevantal iakttas vad som stadgas med stöd av 20 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). När nyckeltalet beräknas beaktas dock inte elever vid skolor som ersätter grundskolan.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 12 § lagen av finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet
(705/92) som följer:

Gällande lydelse

12 §

Beräkning av enhetspriset för grundskolor

Enhetspriset per elev i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor. När enhetspriserna för kommunerna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det beräknade antalet undervisningstimmar per elev, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalen i kommunernas grundskolor och i de skolor i kommunen som ersätter grundskolan sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt på samernas hembygdsområde skall enhetspriserna för kommunerna dessutom höjas med två procent i fråga om svenskspråkiga elever och elever som deltar i undervisning på samiska.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje kommun senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det beräknade antalet undervisningstimmar per elev. När enhetspriserna bestäms för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som stadgas i 1 mom., beaktas huruvida ett högstadium finns.

Föreslagen lydelse

12 §

Beräkning av enhetspriset för grundskolor

Enhetspriset per elev i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor. När enhetspriserna för kommunerna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det *nyckeltal som beräknats enligt 84 d § grundskolelagen och beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen*, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalen i kommunernas grundskolor och i de skolor i kommunen som ersätter grundskolan sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner *höjs de kommunvisa enhetspriserna med fem procent i fråga om svenskspråkiga elever och i kommuner på samernas hembygdsområde med motsvarande procenttal i fråga om elever som deltar i undervisning på samiska. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl på ansökan höja kommunens enhetspris.*

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje kommun senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det *nyckeltal som avses i 1 mom.* När enhetspriserna bestäms för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som stadgas i 1 mom., beaktas huruvida ett högstadium finns.

*Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1995.
Lagen tillämpas första gången när enhetspriserna för 1996 skall fastställas.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-
sätter får vidtas innan den träder i kraft.*
